Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 164 (10.160). ● 1991 йил 24 август ● шанба ● Баҳоси 8 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг

СОВЕТ ТЕЛЕКЎРСАТУВИ ОРҚАЛИ 1991 ЙИЛ 22 АВГУСТДАГИ БАЁНОТИ

Азиз ватандошлар. Ҳозир мен сизларнинг ҳузурингизда шундай бир пайтда гапираяпманки, энди давлат тўнтариши барбод бўлганини тўла асос билан айта оламан. Фитначилар янглишдилар. Улар энг муҳимини — мана шу, жуда қийин йилларда ҳам халқ бошқача бўлиб қолганини фаҳмлай олмадилар. Халқ озодлик ҳавосидан нафас ола бошлади ва энди буни ҳеч ким ундан тортиб ололмайди.

Давлат манфаатларига зид бориб, демократияга қасд қилган, тоталитар режимни тиклашга уринган жиноятчилар халқнинг қаҳр-ғазабига учрадилар. Улар энг даҳшатли иш қилишга — Армияни халққа қарши юборишга уриндилар. Аммо улар бунинг ҳам уддасидан чиқа олмадилар. Кўпгина командирлар, офицерлар, кўпчилик аскарлар, бутун-бутун қисмлар ва қўшилмалар уларнинг буйруқларини бажаришдан бош тортдилар. Қасамёдга содиқ бўлиб қолдилар, демократиянинг жасур ҳимоячилари ёнига ўтдилар.

18 август куни тўрт нафар фитначи Қримга — менинг ёнимга бориб, ё лавозимдан воз кечишни ёки ўз ваколатларимни ихтиёрий топширишни ёхуд фавқулодда ҳолат тўғрисидаги Фармонга имзо қўйишни мендан қатъий талаб қилганларида ўшанда мен уларга — сизлар авантюрачи ва жиноятчиларсиз, сизлар ўзларингизни ҳалок қиласизлар ва халққа даҳшатли зиён етказасизлар, барибир сизларнинг айтганингиз асло бўлмайди, дедим. Энди халқ сизларнинг диктатурангизга, шу йиллар давомида курашиб қўлга киритилган ҳамма ютуқлардан маҳрум бўлишга рози бўлмайди, дедим.

Эс-ҳушингизни йиғиб олинглар, фуқаролар уруши чиқиши, беҳисоб қон тўкилиши мумкин, бунинг учун жавоб берасизлар, дедим. Мен уларнинг ҳамма талабларини рад қилдим. Шунда улар мен дам олаётган уйни денгиздан ҳам, қуруқликдан ҳам қўшинлар билан қуршаб қўйишди, руҳий тазйиқ ўтказмоқчи бўлишди, ҳар бир қадамимни кузатиб туришди, ташқи дунёдан бутунлай яккалаб қўйишди.

Чамаси улар Президентни руҳий жиҳатдан ҳолдан тойдириш вазифасини кўзлаган эдилар.

Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталган ташкилотнинг журналистлар билан учрашуви мазмуни менга маълум бўлган пайтда мен буни, айниқса, яхши тушуниб олдим. Улар менинг гўё Президент вазифасини бажариш имконияти йўқ, деб эълон қилганларида, бунинг устига улар яқин вақт ичида бу хусусда тиббий хулоса тақдим этишни ваъда қилганларида буни, айниқса, яхши англаб олдим.

Демак, вазифа шундан иборат эдики, башарти ҳақиқий аҳвол уларнинг баёнотларига тўғри келмаса, яъни Президентнинг ҳолати бошқача бўлса, уни ҳар қандай усул билан жисмоний ва руҳий жиҳатдан бутунлай ҳолдан тойдириб, шундай ҳолатга келтириши керак эди. Мамлакатда нималар бўлаётганини 72 соат мобайнида билмадим.

Фитна барбод қилинди, авантюрачилар қамоққа олинди ва қаттиқ жазоланади. Аммо шу орада қон тўкилди. Озодлик ҳимоячилари қурбон бўлдилар. Мен уларнинг оилаларига, қариндошлари ва ёр-бинодарларига, дўстлари ва ҳамкасбларига астойдил ҳамдардлик изҳор этаман. Уларнинг номлари ҳалок бўлган жойлардаги хотира лавҳаларида абадийлаштирилиши керак, мен ўз мавқеи, шахсий озодлигинигина эмас, кўпинча жонини ҳам гаровга қўйиб, конституциявий тузум ҳимоячилари, қонун ва инсон ҳуқуқлари ҳимоячиларининг биринчи сафларида турган барча кишиларга миннатдорчилик билдирмоқчиман. Аввало мен фитнага ва диктатурага қаршилик марказида турган Россия Президенти Борис Николаевич Ельциннинг, Россия ҳукумати раиси Иван Степанович Силаевнинг, Россия вице-президенти Александр Владимирович Руцкойнинг, бошқа кўпгина сиёсат ва жамоат арбобларининг, Россия Федерацияси бутун Олий Кенгашининг, демократияни ҳимоя қилган москваликлар ва ленинградликларнинг жуда катта ролини қайд этишим керак. Мен журналистлар жуда кўпчилигининг, барча оммавий ахборот воситаларининг ўз демократик касб-кор бурчига астойдил содиқлигини таъкидламай ўта олмайман. Ана шу қийин дамларда улар қаерда ва ким билан бирга бўлишни хатосиз танлаб олдилар, қўрқмадилар, чўчимадилар, ҳокимият тепасига чиқиб олишга уринган кишилар олдида хушомад қилмадилар.

Фитнани барбод қилишда кўпчилик республикаларнинг Президентлари ва раҳбарлари, Россия вилоятлари, маҳаллий Советларнинг принципиал мавқеда турганликлари катта аҳамиятга эга бўлди. Улар қонунийлик ва ўз суверен ҳуқуқларини мустаҳкам ҳимоя қила олдилар.

Биз учун мана шу таҳликали кунларда Совет Иттифоқидаги демократияни ҳимоя қилган, мамлакатнинг қонуний раҳбариятини қўллаб-қувватлаган чет элларнинг халқлари ва ҳукуматларига миннатдорчилик изҳор этаман. Шу кунларда содир бўлган воқеаларни «ҳаммамиз учун катта сабоқ» десак камлик қилади. Бу — оғир сабоқ, даҳшатли сабоқдир. Бинобарин давлат қурилиши соҳасида ҳам, республикалар ўртасидаги, партиялар ва жамоат ҳаракатлари ўртасидаги муносабатларда, миллатлараро муносабатларда ва, албатта, иқтисодий сиёсатда, маънавий-ахлоқий соҳада ҳам зарур бўлган ҳамма хулосаларни чиқариб олмоқ керак.

Хўш, фитначилар нимага умид боғлаган эдилар? Улар халқ турмушининг яхшиланишини кутавериб чарчади, танглик давом этмоқда, ишлаб чиқаришнинг пасайиши тўхтатилгани йўқ, бозордаги аҳвол оғир, молиявий аҳвол ишдан чиққан, жиноятчилик ортиб бормоқда, деб мана шулардан фойдаланмоқчи бўлдилар. Одамлар бу аҳволга тоқат қилишни хоҳламаяптилар. Улар ҳақдирлар. Аммо фитначилар мана шу масалаларнинг ҳаммаси эркинлик, инсон ҳуқуқлари ҳисобига эмас, диктатура ва зўравонлик йўли билан эмас, балки қонуний тарзда, демократия доирасида ҳал этилишини истаётганлигини эътиборга олмадилар. Биз туб ислоҳотлар йўлидан янада жипслашиб ва илдамроқ боришимиз керак. Эртага мен тўққиз республиканинг раҳбарлари билан учрашаман. Биз ҳаммамиз энг зарур чора-тадбирларни, яқин орадаги истиқболларни, ҳаракат қилиш усулларини, ҳамжиҳатлик йўлларини, бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиш усулларини муҳокама қиламиз, ҳаммасини пухта ўйлаб, чамалаб кўрамиз. Буни мамлакатга ва дунёга маълум қиламиз.

Фитна бошлиқларини жазолашдан ташқари тўнтаришга қаршилик қилиши мумкин бўлса ҳам, аммо қаршилик қилмай кутиб турувчилик позициясини эгаллаган, ҳатто жинояткор фавқулодда ҳолат комитетига таъзим қилишга тайёр бўлиб турган мансабдор шахсларнинг ҳам хатти-ҳаракатларига баҳо беришни адолат туйғуси тақозо этади.

Ғайриқонуний тусда ҳаракат қилмаган кишиларни ҳам таъқиб этиш ҳақида гап бораётгани йўқ, албатта. Бироқ кимнинг қадр-қиммати нималигини жамоатчилик билиши керак. Шу масъулиятли пайтда ким ўзини қандай кўрсатди, унинг ҳақиқий қиёфаси қандай. Башарти, қонунни ҳимоя қилишга юраги дов бермаган кишилар ўзлари давлат лавозимларидан истеъфо беришлари маъқул, деб ҳисоблаган бўлур эдим.

Мен бундан буёнги ҳаракат режалари ҳақида республикаларнинг раҳбарлари билан гаплашдим. Чамаси, яқин вақт ичида Шартномани имзолашнинг янги куни белгиланади. Шундан кейин янги Иттифоқ Конституцияси, янги сайлов Қонуни қабул қилинади, Иттифоқ парламенти ва Президенти сайланади. Бу ишни пайсалга солмай, белгиланган муддатларда ўтказиш керак, чунки ўтиш даврининг чўзилиши демократик ислоҳотлар учун хатарли эканини кўриб турибмиз. Давлат хавфсизлиги тизими унчалик пухта бўлиб чиқмаганлигидан муносиб хулосалар чиқариш керак. Бу масалалар жуда пухта ўйлаб, ишлаб чиқилиши лозим, улар билан ҳам яқин вақт ичида шуғулланиш керак.

Бўлиб ўтган ҳамма воқеалар хусусида Президент сифатида қаттиқ ташвишланаяпман. Шундай воқеа содир бўлмаслиги учун ҳамма ишни қилмаганим учун сизларнинг ҳаммаларингиз олдидаги ўз масъулиятимни ҳам сезиб турибман: Шу кунларда ҳаммамиз бошдан кечирган нарсаларни айтиб ўтишим керак. Булар аввало мен учун оғир сабоқдир. Раҳбар кадрларни кўтаришга ёндашиш хусусида ҳам сабоқдир. Масалан, халқ депутатлари Съезди биринчи овозга қўйишда вице-президентни сайлашдан бош тортганида ҳақ эканлиги ва Президент ўз ваколатларидан фойдаланиб, ўз таклифини ўтказдириб хато қилганлиги энди кўриниб турибди. Бу — бирдан-бир хато эмаслигини ҳам айтмоқ керак.

Мамлакатни асабийлик ҳолатидан чиқариш — ҳозирги энг муҳим вазифадир. Ҳамма хавф-хатар ўтиб кетди, деб ҳисоблаш асосли эмас. Шу муносабат билан ҳозир демократия қоидаларига тарафдор бўлган барча сиёсий кучларнинг масъулиятли мавқеда туришлари ҳамма нарсадан ҳам зарурдир. Биз ҳаммамиз, шу фитнани янчиб ташлаган, мазкур жиноий режалар йўлини қаттиқ тўсиб қўйган кишилар ўша фитначилар қўллаган усулларни асло қўлламаслигимиз керак. Биз Конституцияга ва қонунга қатъий амал қилишимиз, бир ёқадан бош чиқариб, масъулиятни сезиб ҳаракат қилишимиз керак. Энди жамият тараққиётнинг янги босқичига чиққанини шу кунлардаги воқеалар кўрсатди. Реакцион кучлар нақадар хоҳлашмасин, энди орқага қайтилмайди. Биз мамлакат тараққиётининг принцип жиҳатдан тўғри йўналишини танлаб олганмиз.

Биз ҳаммамиз қийин кунларни бошдан кечирдик. Модомики, шундай экан, келинглар, ана шу аччиқ тажрибадан ҳам ибрат олиб, дадилроқ ва қатъийроқ олға бораверайлик. Азиз ўртоқлар, ҳаммангизга ташаккур билдираман. Президент сифатида мен шу кунларда демократияни ҳимоя қилган барча кишилардан энг катта ва, эҳтимолки, энг муҳим мадад олдим.

Раҳмат.

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ МАЖЛИСИ

22 август куни Кремлда СССР Олий Кенгаши палаталарининг раислари И. Д. Лаптев ва Р. Н. Нишонов раҳбарлигида СССР Олий Кенгаши Раёсатининг мажлиси давом этди.

Бир гуруҳ шахслар томонидан давлат тўнтариши қилишга бўлган уриниш билан боғлиқ масалалар юзасидан ҳар томонлама ва принципиал фикрлашиб олинганидан кейин СССР Олий Кенгашининг бўлажак навбатдан ташқари сессияси кун тартибига қуйидаги масалаларни киритиш зарур, деб топилди:

1. СССР Президенти М. С. Горбачевнинг давлат тўнтариши қилиш йўлидаги уриниш муносабати билан мамлакатда вужудга келган вазият ҳақидаги маърузаси.
2. СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари съездини чақириш тўғрисида.
3. 1991 йил 18 августдаги ва шундан кейинги кунлардаги воқеаларда СССР Олий Кенгаши, СССР давлат идоралари раҳбариятининг ролини баҳолаш ҳақида.
4. 1991 йил 18—21 августда содир бўлганига ўхшаш воқеаларнинг такрорланиши имкониятини истисно қила оладиган биринчи галдаги чора-тадбирлар ва қонун ҳужжатлари рўйхати тўғрисида.
5. СССР ҳукумати ва бошқа давлат идоралари таркибидаги ўзгаришлар ҳақида.

Раёсат СССР Бош прокурорининг тақдимномасини кўриб чиқиб, СССР халқ депутатлари О. Д. Бакланов, В. И. Болдин, В. И. Варенников, В. А. Стародубцев, О. С. Шенин ҳокимиятни босиб олиш мақсадида қилинган фитнада қатнашганлиги учун уларни жиноий жавобгарликка тортишга ва қамоққа олишга розилик берди.

СССР халқ депутатлари бир гуруҳининг таклифига биноан СССР Олий Кенгаши Раёсати СССР Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида СССР Олий Кенгаши палаталарининг раисларига навбатма-навбат раислик қилишни топширди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИ ВА МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ КОМИССИЯСИ РАЁСАТИНИНГ

БАЁНОТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси ва Марказий назорат комиссияси раёсатининг КПСС Марказий Комитети раҳбарияти, унинг Сиёсий бюроси ва Котибиятининг қонуний равишда сайланган СССР Президенти М. С. Горбачевни ўз вазифаларини бажаришдан зўравонлик билан четлаштирган, Марказий Комитет Бош котибини КПСС-дан ажратиб қўйган СССР-да фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталмиш комитетнинг ғайриконституциявий ҳаракатларига ўз муносабатини ҳозирги пайтгача ифода этмаган ортодоксал қисмининг қўрқоқ ва принципсиз позициясини қатъиян қоралайди.

Бунинг ўрнига республика коммунистларини, маҳаллий партия органларини чалғитишга ва уларни давлат тўнтаришини қўллаб-қувватлашга мажбур қилишга уриниш бўлди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси ва Котибиятининг ортодоксал раҳбарияти ҳаракатлари умуман партиянинг, шу жумладан юз минглаб коммунистларнинг шаъни ва қадр-қимматини зарба остига қўйди. Вужудга келган вазиятда Ўзбекистон коммунистлари сиёсий авантюрачиларнинг иғвогарликларига учмадилар ва республикада барқарор ҳамда осойишта вазиятни таъминлаш учун ҳамма ишни қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси ва Марказий назорат комиссияси раёсати юқорида баён этилганларга асосланиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби ўртоқ И. А. Каримовнинг бундан кейин КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ҳозирги таркибида қола олмаслиги тўғрисидаги баёнотини қўллаб-қувватлайди.

Биз Ўзбекистон Компартияси ўз Дастури, Уставига эга бўлган ва адлия идораларида қонуний тарзда рўйхатга олинган партия сифатида ушбу баёнотдан келиб чиқадиган барча масалаларни кўриб чиқиш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади, деб ҳисоблаймиз.

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН СУҲБАТИ

22 август куни Москвада СССР Президенти М. С. Горбачев журналистлар билан суҳбат ўтказди. У журналистларга мурожаат этиб, жумладан бундай деди. Содир бўлган воқеалар ҳеч қачон такрорланмаслигини ва журналистлар билан бундай қабилдаги суҳбатлар бўлмаслигини ҳамма нарсадан кўра кўпроқ хоҳлайман. «1985 йилдан кейин жамиятимизни ислоҳ қилиш билан ўтган ҳамма йиллар мобайнида биз энг қийин синовдан ўтдик. Биз раҳбариятнинг марказида бўлган, Президентнинг ёнида турган реакцион кучлар уюштирган, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, ўтакетган ғайриконституциявий тўнтаришга дуч келдик. Мен ўзим юқори лавозимларга кўтарган, ишонган кишилар Президентга қарши, конституциявий тузумга қарши, қайта қуришга қарши, халққа қарши, демократияга қарши фитнанинг қатнашчиларигина эмас, ҳатто ташкилотчилари ҳам бўлиб чиқдилар».

СССР Президенти Қримдаги воқеалар қандай ривожланганини журналистларга батафсил гапириб берди, ўз нуқтаи назарини айтди. М. С. Горбачев журналистларнинг шу кунларда Россия Президенти қабул қилган фармонларга муносабатингиз қандай, деган саволларига жавоб қайтариб, россияликлар олий манфаатларга асосланиб ҳаракат қилдилар ва улар қабул этган ҳужжатларни вазиятнинг ўзи тақозо қилди, деди.

Фитнани бостиришда РСФСР Президенти катта роль ўйнади, деб таъкидлади у. «Биз кейинги ойларда ва шу кунларда Борис Ельцин билан бизнинг тотувлигимиз ва ҳамкорлигимиз ҳамма демократик кучларни барча республикалар билан бирлаштирувчи доимий омил бўлиб қолиши учун у билан бирга ҳамма ишларни қилаяпмиз. Энг муҳими — мана шу», — деди совет раҳбари. Шу муносабат билан СССР Президенти қуйидагиларни таъкидлади: «Жуда кўп кишилар бу ҳамкорликни барбод қилишга ҳар қандай йўллар билан яна уринишни хоҳлайдилар. Ҳаддан ташқари кўп ҳар хил туҳмат ёғдирилмоқда. Аммо вазият бизни чиниқтирди ва ким қандайлигини биламиз».

М. С. Горбачев содир бўлган воқеалардан СССР Президенти қандай сабоқлар чиқариб олди деган саволга жавоб қайтарар экан, бундай деди: «ҳамма ислоҳотларни қатъият билан олға силжитиш ва кучларни қайта гуруҳлаштириб олиш лозим. Бу иш билан дарҳол шуғулланиш керак. Чунки баҳамжиҳат ҳаракат қилинмаса, биз ислоҳотларни илгари силжита олмаймиз».

КПССнинг жамиятдаги ролига тўхталиб, М. С. Горбачев реакцион кучларни КПССдан ҳайдаб чиқаришни ва унинг сафларидаги жамики яхши кучларни янги дастур асосида бирлаштиришни ўз бурчи деб билишини таъкидлади. Ислоҳ қилинган партия қайта қуришнинг жонли кучи бўлиб қолиши учун биз ҳамма ишни қилишимиз лозим, — деб таъкидлади у.

(ТАСС мухбири).

СССР ПРЕЗИДЕНТИ АППАРАТИНИНГ РАҲБАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Президенти М. С. Горбачевнинг 1991 йил 22 августдаги фармойишига биноан Григорий Иванович Ревенко СССР Президенти аппаратининг раҳбари этиб тайинланди. В. И. Болдин бу вазифани бажаришдан озод қилинди.

(ТАСС).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ДАВЛАТ ТЎНТАРИШИ ТАШКИЛОТЧИЛАРИНИНГ ҒАЙРИКОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУЖЖАТЛАРИНИ БЕКОР ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Бир гуруҳ фитначилар давлат тўнтариши қилиш мақсадида 19 августга ўтар кечаси ҳокимиятни босиб олдилар. Россия раҳбариятининг қатъий ҳаракатлари, бошқа республикаларнинг принципиал позицияси, москваликлар, ленинградликларнинг, бошқа минтақалар аҳолисининг демократияни ва конституциявий тартибни ҳимоя қилиб чиқишлари туфайли бу жиноят даф қилинди. Фитначилар Армияни халққа қарши юборишга муваффақ бўла олмадилар.

Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталган комитет диктаторлик тартибларини ўрнатиш ва мамлакатни демократик ислоҳотлар йўлидан қайтариш мақсадида бир қанча ҳужжатлар чиқарди.

Фитнанинг барча оқибатларини тугатиш ва айбдорларни жазолаш учун зарур чоралар кўрилмоқда.

Ушбу Фармон билан қарор қиламан:

1. Фавқулодда ҳолат давлат комитети ёки унинг айрим аъзолари чиқарган барча қарорлар бекор қилинсин.
2. Фавқулодда ҳолат давлат комитетининг барча аъзолари эгаллаб турган лавозимларидан четлаштирилсин.
3. СССР Бош прокурори фитнада қатнашган шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғатганлиги ва тергов ССР Иттифоқи ҳамда РСФСР-нинг мўътабар органлари билан биргаликда олиб борилаётганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 22 август.

СССР ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИГИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ТЎҒРИСИДА

СССР Президенти М. С. Горбачевнинг 22 август Фармонига биноан Владимир Александрович Крючков СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси вазифасидан озод қилинди. Мазкур қарор СССР Олий Советининг сессияси муҳокамасига киритилди.

(ТАСС).

СССР ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИГИ КОМИТЕТИ МУҲОФАЗА ХИЗМАТИНИНГ БОШЛИҒИ ТЎҒРИСИДА

СССР Президенти М. С. Горбачевнинг 22 август қарорига биноан Юрий Сергеевич Плеханов СССР Давлат хавфсизлиги комитети муҳофаза хизматининг бошлиғи ва СССР Давлат хавфсизлиги комитети коллегиясининг аъзоси лавозимидан озод қилинди. Ю. С. Плеханов генерал-лейтенант ҳарбий унвонидан маҳрум этилди.

(ТАСС).

СССР БОШ ВАЗИРИНИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ҲАҚИДА

В. С. Павлов ғайриконституциявий фитнада қатнашганлиги учун унга нисбатан ССР Иттифоқи прокуратураси жиноий иш қўзғатганлиги муносабати билан СССР Президенти М. С. Горбачевнинг 22 август Фармонига биноан Валентин Сергеевич Павлов СССР Бош вазири вазифасидан озод қилинди. Мазкур қарор СССР Олий Кенгашининг сессияси муҳокамасига киритилди.

(ТАСС).

СССР ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИГИ КОМИТЕТИ ҲАЙЪАТИНИНГ БАЁНОТИ

Бир гуруҳ давлат шахслари шу йил 19 август куни ғайриконституциявий тўнтариш қилишга уринганликлари муносабати билан СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг ҳайъати Давлат хавфсизлиги идораларининг барча ходимлари номидан қуйидагиларни билдиришни зарур, деб ҳисоблайди:

«Фитначиларнинг хатти-ҳаракатлари мамлакат демократик кучларининг қатъий тадбирлари билан барбод этилди, бу хатти-ҳаракатларни конституциявий ҳокимиятга ва ҳуқуқ-тартиботга қарши чиқишдан бошқа нарса эмас, деб баҳоламоқ керак. Давлат хавфсизлиги идоралари эса конституциявий ҳокимиятни ва ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилмоғи керак. Бир гуруҳ авантюрачиларнинг ғайриқонуний хатти-ҳаракатларига Давлат хавфсизлиги комитети ходимларининг мутлақо алоқаси йўқ. Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталган ташкилотда СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раҳбари иштирок этиб, Давлат хавфсизлиги идораларининг шоншарафига доғ туширганлиги учун Давлат хавфсизлиги комитетининг ходимлари оғир ҳижолат чекмоқдалар.

Ҳайъат Давлат хавфсизлиги идораларининг раҳбарларини СССР Президенти берган сиёсий ва ҳуқуқий баҳога асосланиб, ўз фаолиятини СССР Конституциясига, қонунларига ва мамлакат Президентининг қарорларига қатъий мувофиқ равишда амалга оширишга чақирди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Аҳолини озиқ-овқат, энг зарур моллар билан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаш, шунингдек бозор муносабатларига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоялашнинг қўшимча чора-тадбирларини кўриш мақсадида эътиборга олиб, 22 август куни Вазирлар Маҳкамасида Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг бошқарув идоралари, вазирликлар ва идоралар раҳбарларининг селектор кенгаши ўтказилди. Кенгашда Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов раислик қилди.

Республика аҳолисини асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, савдо тармоғида шу молларнинг мавжудлиги ва келгуси куз-қиш фаслида уларнинг захираларини вужудга келтириш масалаларига кенгашда асосий эътибор берилди. Шу муносабат билан халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари раисларининг республика Президентининг тегишли фармонларини ва ҳукумат қарорларини бажариш юзасидан кўрилган чора-тадбирлар ҳақидаги ҳисоботлари тингланди.

Асосий турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари етишмай турган бир пайтда айрим вилоятларда жуда тақчил маҳсулотлар (дон, ун, қанд-шакар, гўшт, сарёғ)ни республикадан ташқарига ташиб кетиш фактлари ҳали ҳам содир бўлаётганлиги қайд этилди. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ўз вақтида бундай ҳолатнинг олдини олдилар, бир қанча вилоятларнинг раҳбарлари эса бундан буён шундай фактларга йўл қўйилган тақдирда айбдорлар жуда қаттиқ жавобгарликка тортилади, деб огоҳлантирилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети ва бир қанча вилоятларнинг раҳбарлари шаҳар аҳолисини савдо корхоналари ва матлубот кооперацияси орқали қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан етарли таъминламаётганликлари кўрсатиб ўтилди. Барча вилоятларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини шаҳарларда, район марказларида ва аҳоли яшайдиган бошқа жойларда сотиш учун ёйма бозорларни мунтазам равишда ташкил этиш тавсия қилинди.

Куз-қиш фасли учун зарур озиқ-овқат захираларини ғамлаб қўйиш, аҳолини дон, ун, қанд-шакар, гўшт билан етарли миқдорда таъминлаш мақсадида халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг республика ташқарисида шу молларни етиштирувчилар билан айирбошлаш битимларини амалга оширишларига ижозат бериш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Президентининг чакана нархлар ислоҳ қилиниши муносабати билан аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, келин-куёвларга мебель, гиламларни арзон нархларда сотиш, мактаб формаси, болалар пойабзали учун аниқ нархларни белгилаб қўйиш, меҳнаткашларга берилаётган компенсация тўловларини 100 сўмгача етказиш ҳамда болалари ва ўқувчи ёшлари бўлган оилаларга бир йўла компенсацияларни кўпайтириш тўғрисидаги фармонларини ҳамда ҳукуматнинг шу ҳақдаги қарорларини амалда рўёбга чиқаришга алоҳида эътибор берилди.

Ўзбекистон ССР молия вазирлигига совет ва хўжалик идоралари билан биргаликда зарур тўловлар бюджетга ўз вақтида тушиб туришини таъминлаш, шунингдек аҳолига компенсация тўлаш учун зарур пул маблағларини қидириб топиш топширилди.

Янги ўқув йили бошланиши муносабати билан Ўзбекистон ССР савдо вазирлигига, Ўзбекбирлашувга республикадаги барча болаларни мактаб формаси, пойабзал ва бошқа анжомлар билан тўла ҳажмда таъминлаш имкониятини қидириб топиш топширилди. Ушбу топшириқни ўз вақтида амалга ошириш учун комиссия тузилди. Бу комиссия бир ҳафта муддат ичида барча вилоятларда мактаб ашёлари етарли миқдорда бор-йўқлигини текшириб чиқиши ва амалий ёрдам бериши лозим.

Айни вақтда вазирликларга, идораларга соғлиқни сақлаш, маданият, маориф ходимларига иш ҳақи ўз вақтида тўланмаётганлиги ҳақидаги мисоллар кўрсатиб ўтилди ва вужудга келган вазиятда бунга асло йўл қўйиб бўлмаслиги таъкидланди.

Шу муносабат билан республика банкларига, хўжалик идораларининг раҳбарларига ишчилар, колхозчилар, ноишлаб чиқариш соҳаси ходимларининг иш ҳақи ва пенсионерларнинг пенсиялари ўз вақтида тўланиши устидан назоратни кучайтириш топширилди.

Ҳудуд ва тармоқ идораларининг раҳбарлари билан селектор кенгашларни мунтазам равишда ўтказиб туриш, ижтимоий дастурлар қандай бажарилаётгани хусусида уларнинг ҳисоботларини тинглаш зарур, деб топилди.

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чора-тадбирларини ўз вақтида ва тўла-тўкис амалга ошириш, уни озиқ-овқат, энг зарур моллар билан таъминлаш, турмушнинг барча соҳаларида тартиб ва интизомни мустаҳкамлаш республикадаги ижтимоий-сиёсий барқарорликни сақлаб қолишга, иқтисодиётни юксалтиришга ва халқ фаровонлигини янада ошириш учун шароит яратишга имконият бериши қайд этилди.

ҚОЗОҒИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

ОЛМАОТА, 22 август. (ҚозТАГ—ТАСС). Қозоғистон ССР Президентининг матбуот хизматидан бугун олинган маълумотларга қараганда, Н. А. Назарбоев КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси номига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ҳамда Марказий Комитет таркибидан чиқиши тўғрисида ариза юборган.

Унда шундай дейилади: 19—20 август кунлари КПСС Марказий Комитетидан Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети номига КПСС Марказий Комитетининг Котибияти Фавқулодда ҳолат давлат комитети деб аталмиш комитетнинг ҳатти-ҳаракатлари ҳамда қарорларини қўллаб-қувватланаётганидан сўзсиз далолат берувчи бир қанча ҳужжатлар келди. Жумладан, яширин мактуб ҳам олинди, унда бундай сўзлар бор: «...фавқулодда ҳолат жорий этилиши муносабати билан СССРда Фавқулодда ҳолат давлат комитетига кўмаклашишда коммунистларнинг иштирокини таъминлаш юзасидан тадбирлар кўринг». Қозоғистон ССР Президенти, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби Н. А. Назарбоевнинг фикрига қараганда, бу билан КПСС Марказий Комитетининг Котибияти обрўсини бутунлай йўқотди ва ўзини оддий коммунистларга қарши қўйди, халқнинг чинакам эҳтиёжлари ва манфаатларидан узилиб қолганини, тоталитар фикрлаш тарафдори эканини намойиш қилди.

Бундан ташқари, деб сўзида давом этди Н. А. Назарбоев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси сифатида менинг номимга КПСС Марказий Комитети баёнотининг лойиҳаси келди. Унда моҳиятан, Фавқулодда ҳолат давлат комитети қўллаб-қувватланган ва унинг шармандали ҳатти-ҳаракатлари оқланган эди. Мен бу ҳужжатни имзолаш тўғрисидаги таклифни қатъиян рад этдим.

20 август куни КПСС Марказий Комитетининг навбатдан ташқари пленумини чақиришга уриниш бўлди. Уни ўтказишдан ғайриконституцион комитет аъзоларининг манфаатдорлиги яққол кўриниб турарди. Бу ҳам КПСС Марказий Комитети Котибиятининг Фавқулодда ҳолат давлат комитетини қўллаб-қувватлашга интилганидан далолат беради. Мен бу пленумга бутунлай қарши чиқдим.

Н. А. Назарбоев юқорида айтилган гаплар муносабати билан ўзининг КПССнинг ҳозирги Сиёсий бюроси ва Марказий Комитети таркибида бундан кейин қола олмайман деб ҳисоблайди ҳамда ўзининг бу органлардан чиққанлигини айтади. У мазкур баёнотда Қозоғистон партия ташкилотининг раҳбари сифатида республика коммунистлари олдига Қозоғистон Компартиясининг КПСС таркибидан чиқиши ҳамда мустақил партия тузиш тўғрисидаги масалани қўйиш ниятида эканини маълум қилади.

● Пискент ноҳиясидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» жамоа хўжалиги фермасини Зуҳра Бойматова бошлиқ чорвадорлар ижарага олган. 650 та қорамол парвариш қилинмоқда. Ишлар, дастлабки кўрсаткичлар чакки эмас. СУРАТЛАРДА: (юқорида) молбоқар Эркин Турсунматов (пастда, ўнгда чапдан), Зуҳра Бойматова, бузоқбоқар Лидия Степанова, жамоа хўжалиги партия ташкилоти котиби Рустам Раҳмонов.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

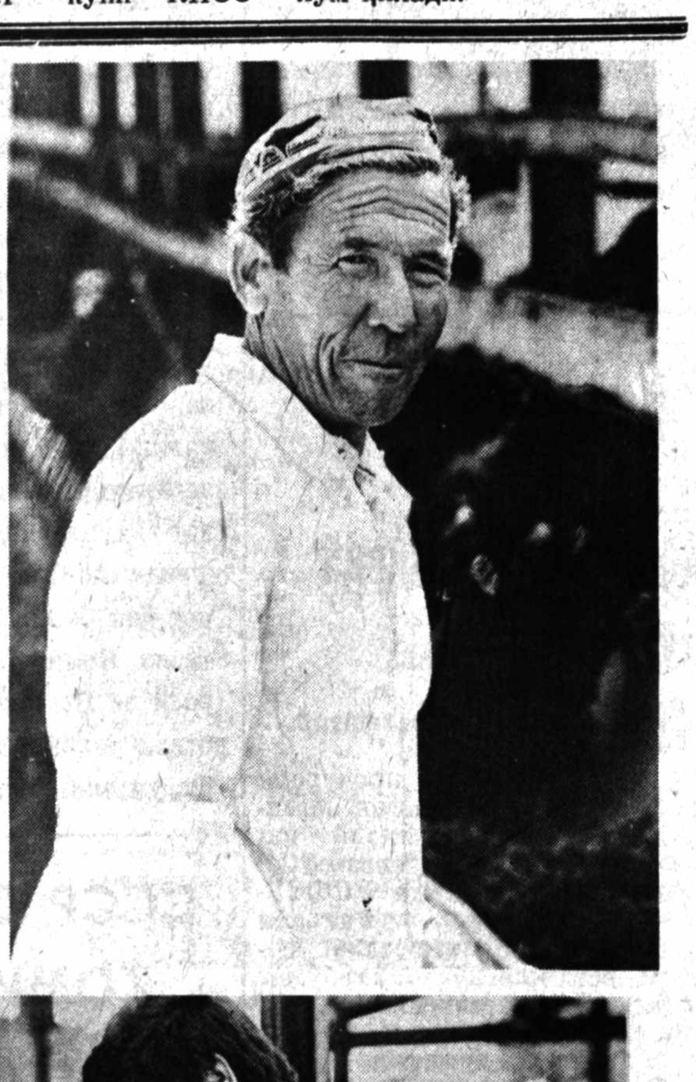

• Эртага—шахтёрлар куни •

«ҚОРА ОЛТИН» ХИРМОНЛАРИ

ШАХТАГА тушиб, улар ишини бироз кузатсангиз халқимиз меҳнатларини қаҳрамонликка тенглаштирганлиги бежиз эмаслигига тўла ишонч ҳосил қиласиз. Ишлари нақадар машаққатли ва оғир. Ер қаърига юз-юз эллик метр тушиб, асрлар давомида ястаниб ётган «қора олтин»ни қазиб чиқараётган, қудратли кон техникасини ўз амрига бўйсундираётган бу азаматлар ҳар қанча иззат-икромга, ҳурмат-эътиборга лойиқдирлар. Шахтадан транспортёр ленталарида бамисоли дарёдай оқиб чиқиб, вагонларга тўкилаётган кўмир нурхоналар, корхоналар, қозонхоналар томон узлуксиз жўнатилиб турибди. Бундан халқ хўжалигининг барча тармоқлари, ҳар бир оила у ёки бу даражада баҳраманд бўлаяпти.

Ҳа, Ангрендаги бу 9-шахта кончилари ўз касбларига содиқликлари билан ҳам, уни ардоқлаётганликлари билан ҳам обрў топмоқдалар. Ҳар қандай вазиятда ҳам бир маромда ишлаб, зиммаларидаги вазифаларини виждонан бажаришяпти. Кейинги вақтларда улар ҳар йили уяётган «қора олтин» хирмони беш юз минг тоннадан кам бўлмаяпти.

Лекин бундан уларнинг кўнгли тўлаётганлиги йўқ. Чунки йигирма-йигирма беш йил илгари бир миллион тонналик маррани ҳам бир неча бор эгаллаган эдилар. Ер остидан кўмир қазиб чиқариш усули Оҳангарон кўмир ҳавзаси шароитида истиқболсиз, унинг таннархи юқорилигича қолаверади, деган тушунча устун келиб, шахта анча «ўгай» корхона бўлиб қолган эди. Бироқ биринчи навбатда шахта маъмурияти, жамоасининг қатъийлиги, қолаверса шаҳар партия қўмитасининг бу масаладаги изчиллиги ғолиб чиқди. Шахтада кўмир қазишни кенгайтириш режалари белгиланди ва улар бирин-кетин амалга оширилмоқда.

Кўмирни ер остида газга айлантирувчи станция учун ажратилган «қора олтин» майдонининг каттагина қисми 9-шахта жамоаси ихтиёрига берилди. Бу ерда яна эллик йил давомида узлуксиз кўмир қазиб чиқарилса ҳам захираси тугамайди. Уни ўзлаштириш ишлари бошланиб кетди. Келгуси йилиёқ бу ердан ҳозирги вақтдагига қараганда икки ярим баравар кўп ёқилғи қазиб олиниши мўлжалланмоқда.

Шу кунларда эса турли иншоотлар барпо этиляпти. Бу машаққатли ишда шахтёрлар ёлғизланиб қолганлари йўқ. Халқимизга хос олижаноб фазилат — байналмилалчилик яна бир бор қўл келди. Кривой-Рогдан ёрдамга келган шахта қурувчилар энг мураккаб вазифани ўз зиммаларига олишди. Улар тик қудуқ қазишни қизғин давом эттиришяпти. Ер остига салкам икки юз метр кириб борадиган бу қудуқ бевосита кўмир захираларига туташади. Ҳозиргача бу иншоотнинг етмиш метрдан ортиқроғи қурилди. «Келгуси йилда чуқурлигини, албатта, 200 метрга етказамиз» дейишмоқда украин қардошлар. Бу олижаноб ниятлари уларнинг йўлдошлари бўлишига тилакдошмиз.

Ўзбек шахта қурувчилари ҳам фидокорона ишлашяпти. Улар тик қувур томонга қаратиб икки километр узунликда бўладиган штольня қазишни жадал олиб бормоқдалар. Ҳар куни унинг бир неча метрлик қисми очиляпти, тиркагичлар билан мустаҳкамланяпти.

Янги участкаларни очиш давом этаётган вақтда ҳам кўмир қазиб чиқариш суръати бир зум ҳам пасайгани йўқ. Айниқса, кончилар ўзларининг касб байрамлари — Шахтёрлар куни арафасида фидокорона меҳнат қилдилар. Ҳар куни қўшимча юзлаб тонна ёқилғини вагонларга ортдилар. Йил бошидан бери халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун етказиб берилган кўмир миқдори уч юз минг тоннани қоралаб қолди. Фақатгина қўшимчаси ўн беш минг тонна атрофида бўлди.

Шахта жамоасининг касб байрамига ҳозирлаган бу катта меҳнат ютуғида ҳамма шахтёрларнинг озми-кўпми улуши борлигини алоҳида қайд қилиш керак. Чунки кўпчилик участкалар, бригадалар бир маромда ишлашяпти. Шундай бўлса ҳам иккинчи ва учинчи участкалар жамоаларининг ҳиссаси салмоқли бўлганлигини айтиш лозим. Бу адолатдандир. Масалан, иккинчи участка кончилари йил бошидан бери топшириқни салкам бир юз ўн фоиз қилиб уддалади. Учинчи участка жамоасининг бу кўрсаткичи бир юз саккиз фоиз атрофида бўлди. А. Худойберганов, Р. Гатауллин, Ю. Ғозиев, А. Рўзиқулов, Я. Сатторов, Н. Нумченколар раҳбарлигидаги бригадалар ҳам самарали ва сифатли ишлашди.

— Ҳозирги вақтда таркиб топган иқтисодий шароитда бир маромда ишлаш осон бўлмаяпти, — деди 9-шахта директори Аҳмаджон Зокиржонович Мусажонов. — Биз бунга байналмилал жамоамизнинг аҳил бир оила аъзоларидек елкама-елка туриб ишлаётганлиги, камчиликлар, қийинчиликларни кўплашиб, ўз ички имкониятларимизни ишга солиш йўли билан бартараф этаётганлигимиз туфайли эришяпмиз. Ишимиз учун сув билан ҳаводек керак бўлган ёғоч, транспортёр лентаралари, кўпчилик эҳтиёт қисмлар, турли-туман симлар, қувурлар, бошқа шулар каби анжомларни топиш анқонинг уруғидек мушкул бўлмоқда. Лекин шунга қарамай қўл қовуштириб ўтирмаймиз. Янги-янги имкониятларни ишга солишга ҳаракат қиламиз. Бугунги имкониятдан фойдаланиб, рўзнома орқали вилоятимиз барча шахтёрларини қутлуғ айём билан табриклашни, уларга сиҳат-саломатлик, бардамлик, ишда муваффақиятлар тилашни истардик.

Биз ҳам Аҳмаджон Зокиржоновичнинг бу қутловларига тўла қўшиламиз.

М. МУҲАМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

СУРАТДА: 9-шахтанинг умумий кўриниши.

КОНЧИЛАРГА КЎМАКДОШ

ОЛМАЛИҚ кон-металлургия комбинатига қарашли 1-автобаза жамоасини кончиларнинг кўмакдоши ,деб бежиз айтишмайди. Ҳайдовчилар комбинатининг қўрғошин кони тоғ участкасига, Қалмоққир кони ва оҳак заводларига хизмат қилади. Бу корхоналарда ишнинг бир маромда бориши муайян даражада шу шоферлар жамоаси меҳнатига ҳам боғлиқдир.

Буни яхши тушунган база ишчи-хизматчилари транспорт хизмати кўрсатиш ҳажми ва сифатини муттасил ошириб боришяпти. Доим белгиланган режаларни шараф билан уддаламоқдалар. Улар шу йилнинг ўтган ойларида ҳам самарали ишлашди. Юк ташиш топшириқлари ортиғи билан адо этилди. Умумий кўрсаткич бир юз беш фоиз атрофида бўлди. Қўшимча беш минг тоннадан кўпроқ юк ташиб берилди.

Бунда қудратли БелАЗ ўзи ағдарғич автомашиналари ҳайдовчиларининг ҳиссаси катта бўлди. Уларнинг аксарият кўпчилиги нормани ошириб адо этмоқда. Бундай меҳнатсеварлар ҳақида гап кеттудек бўлса биринчи навбатда Р. Ўролов Б. Абдурасуловлар номи тилга олинади. Улар меҳнатда касбдошларига намуна бўлишяпти. Ҳар сменадаги иш кўрсаткичлари 110 фоиз атрофида бўлмоқда.

М. МАҲМУДОВ.

• Вилоят халқ назорати қўмитасида

Қолган ишга қор ёғар

АҲОЛИНИ ичимлик сув билан таъминлаш ўткир муаммолардан бири бўлиб турипти. Шунинг учун бу ҳақда Ўзбекистон ССР Президентининг «Ўзбекистон ССРдаги қишлоқ аҳолисини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида»ги Фармони чиққани айни муддао бўлди. Фармонга мувофиқ вилоятимизда 1990—1992 йиллар давомида 31,6 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилиши, 690 километрлик сув қувурларини фойдаланишга топшириш, сув олиш иншоотлари қувватини бир кеча-кундузда 201 минг куб метрга ошириш каби ишлар кўзда тутилганди.

1990 йилда қишлоқ жойларига сув қувурларини ўтказиш режаси ортиғи билан адо этилди. Лекин 1991 йилнинг дастлабки ойларида бажарилиши керак бўлган 6902 минг сўм капитал маблағ ўрнига атиги 4459,9 минг сўмлик иш қилинган. Шунингдек, қурилиш-монтаж ишлари учун ажратилган 6032 минг сўмдан 3995,5 минг сўмигина ўзлаштирилган. Бунинг бош сабабчиси жумҳурият «Оби-ҳаёт» бирлашмасининг Тошкент қурилиш-монтаж бошқармасидир. Чунки бу ерда ишлар қониқарсиз ташкил этилган. Интизом бўшашиб кетган. Натижада Тошкент вилоятида сув тармоқларини қуриш бўйича асосий буюртмачи ва ижарачи бўлган ушбу ташкилот шўро ва жамоа хўжаликлари аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш режасини бажармаган.

Тошкент қурилиш-монтаж бошқармасининг раҳбарлари ўзларининг ижарачи ташкилотларига иқтисодий ёрдам кўрсатмаяптилар. Уларни керакли материаллар ва ишчи кучлари билан вақтида таъминламаяпти. Ишда узилишлар рўй бериб турипти. Масалан, Бўстонлиқ районидаги Калинин номли жамоа хўжалигида ижарачилар томонидан қурилиши керак бўлган лойиҳа-смета ҳужжати 900 минг сўм ҳажмдаги сув ўтказиш ишлари ҳали бошланмаган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. «Оби-ҳаёт» жумҳурият лойиҳа-қурилиш бирлашмаси Тошкент қурилиш-монтаж бошқармасини керакли машина ва механизмлар билан таъминлашда яқиндан ёрдам бермаяпти. Объектларда қувурлар етмаяпти. Эндигина бошланган ишлар чала қоляпти.

Шунингдек, Тошкент вилоят ижроия қўмитасининг капитал қурилиш бош бошқармаси томонидан Бекобод, Пискент, Чорвоқ, Тўйтепа ва Ангрен шаҳарларида олиб борилаётган сув қувурларини ётқизиш ва сув олиш иншоотлари қурилишлари қониқарсиз аҳволда. Бошқарма бошлиғи Б. Муҳиддинов сув тармоқлари ўтказиш ишларини ўзибўларчиликка ташлаб қўйган. Вилоятимиз шаҳар ва қўрғонларида 1,6 километрлик сув ҳавзасини ишга тушириш ана шу бош бошқарма томонидан кўриб чиқилганди. Лекин Б. Муҳиддиновнинг ҳафсаласизлиги туфайли бу ерда ҳам режалар бузилди. «Ташоблводоканал» ишлаб чиқариш бош бошқармаси (директори П. Лихоманов)да ҳам ишлар ўлда-жўлда.

Хуллас, бунинг учун бошлиқлар огоҳлантирилди, ишлар охирига етказиладиган бўлди. Иш якунлари тўғрисида барча раҳбарлар ахборот беришади. Аммо сувсиз яшаб бўлмайди. Халқ фаровонлиги учун бор имкониятларни ишга солиш керак. Қолган ишга қор ёғар, дейди халқимиз.

Тартиб ўрнатиладими?

ВИЛОЯТ халқ назорати қўмитаси корхоналарнинг бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида олиб бораётган ишларини кўриб чиқди.

Жумладан, текширишлар шуни кўрсатдики, Олмалиқ қандолат маҳсулотлари фабрикаси (директори А. Очилов), Янгийўл қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмаси (бош директори Ҳ. Азимов) раҳбарлари ўз корхоналарида рўй бераётган майда ўғирликлар, ишлаб чиқаришдаги йўқотишларга қарши жазо чораларини етарли қўлламаяптилар.

Масалан, Олмалиқ қандолат маҳсулотлари фабрикаси 1990 йилда 1577 тонна қандолат маҳсулотларини кам ишлаб чиқарганига қарамай жами 243 минг сўмлик 369 тонна шакарни ортиқча ишлатиб юборган. Шунингдек, 347 килограмм сариёғ, 1,5 тонна маргарин ҳам ортиқча сарф қилинган. Ҳаммаси бўлиб 1990 йилда 200,7 тонна хом ашё ўз-ўзидан изсиз йўқолган.

Корхонада ускуналарнинг бетартиб ишлаши, технологик линияларда ҳарорат ўлчагичларининг йўқлиги сабабли маҳсулот ишлаб чиқариш издан чиқиб бораяпти. Савдо дўконларидан қайтарилган 230 тонна маҳсулот яна қайта ишланди.

Натижада корхона ўтган йили 514 минг сўм зарар кўрди, қарздорлик 395,8 минг сўмга етди. Таннарх 459 минг сўмга қимматлашди. 1991 йилнинг биринчи кварталида бу кўрсаткич 43 минг сўмга етди. Корхона (директори А. Очилов) бухгалтериясида ҳисоб-китоблар ҳамон қониқарсиз.

Янгийўлдаги «Лаззат» қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасида аҳвол бундан ҳам ёмон. Бирлашма бош директори Ҳ. Азимов назоратни ўта бўшаштириб юборган. Буни камёб хом ашёларнинг бетартиб сақлаётганлиги, улардан нотўғри фойдаланилаётганлиги ва бухгалтерия ҳисоб-китоблари тўғри йўлга солинмаганлиги каби фактлардан билса бўлади. Масалан, халқ назорати қўмитаси томонидан 1991 йил 7 июль куни ўтказилган текширишда шу нарсалар маълум бўлдики, «Маска» шоколадли конфетининг ҳар ўн қутисидан ўртача 40 граммдан ортиқча чиқди ёки 11025 килограммлик партиядаги «Ласточка» печеньесининг 25 тасидан нормадаги 75 грамм ўрнига 200 граммдан 700 граммгача кам чиқди. Бундай фактларни кўплаб келтириш мумкин.

Бу ерда 1991 йил биринчи кварталида ҳамма турдаги хом ашёлар бўйича технологик йўқотишлар 58,1 тоннани ташкил қилди.

Қўшни Янгийўл ёғ-мой комбинатида ҳам ишлаб чиқариш режаларини бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш, уларни сақлаш, жўнатишда қўпол камчиликларга йўл қўйилмоқда. Майда ўғрилик, ташмачиликнинг олдини олишга эътибор берилмаяпти.

Шундай қилиб, Олмалиқ қандолат фабрикасининг бош ҳисобчиси Л. Мальцев ҳисоб-китобларни қониқарсиз олиб боргани учун эгаллаб турган лавозимидан четлаштирилди. «Лаззат» қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасидаги камчиликлар учун 12 киши, Янгийўл ёғ-мой комбинатидан 8 киши жазоланди.

Айбдорлар жазоланди, лекин энди бу корхоналарда тегишли хулоса чиқарилиб, халқ истеъмоли маҳсулотларини кўпроқ ишлаб чиқариш юзасидан қатъий чора-тадбирлар кўриларми кан?

Қарс икки қўлдан...

ЎТГАН йили Чиноз район хўжаликлари гўшт етиштиришни 88 фоизга, сут етказиб беришни эса 95 фоиз қилиб адо этдилар. Йиллик режага нисбатан гўшт 269 тонна ва сут 675 тонна кам етказиб берилди.

Район агросаноат бирлашмаси (раиси Т. Омаров, бош зоотехник У. Эрматов, бош ветврач Т. Тиловбердиев) хўжаликларда чорвачиликни янада ривожлантириш бўйича раҳбарликни ўз қўлларига ололмаяптилар. Чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва етиштиришда режалар бажарилмаяпти. Хўжасизлик ҳамон давом этяпти.

Шуниси, айниқса, ачинарлики, район бўйича сигирлар сони кескин камайиб кетяпти. Масалан, 1986 йилда районда 4313 бош сигир бўлган бўлса, 1991 йилнинг 1 июлига келиб улар 3745 тага тушиб қолди.

Озуқа экинларини экишга етарлича эътибор берилмаяпти. Кейинги пайтда район бу соҳада оқсаяпти. Режадаги 8637 гектар майдонга озуқа экинлари экилиши керак эди. Лекин 8340 гектар майдонгагина экилган холос.

Район бош ветврачи Т. Тиловбердиевнинг айби билан ветеринария хизмати паст даражада. Вақтида йирик шохли моллар эмланмаяпти. 6 ой ичида 15 бош мол ўлган, 485 бош қорамол мажбуран сўйиб юборилди. Бунинг натижасида хўжаликлар 230 минг сўм зарар кўрган.

«Чиноз» наслчилик шўро хўжалиги (директори С. Сатторов), «Партия XXIV съезди» шўро хўжалиги (директор ўринбосари Й. Жуманазаров), Киров номли жамоа хўжалик (раиси Ҳ. Акрамов)ларида чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш ва озуқа етиштиришни ривожлантириш юзасидан олиб борилаётган ишлар умуман талабга жавоб бермайди. Ана шу хўжаликлар томонидан гўшт ва сут топшириш 6 ойлик режаси бажарилмади.

Агар 6 ойлик режага кўра район бўйича ҳар бир сигирдан ўртача 1568 килограммдан сут соғиб олинган бўлса, Киров номли жамоа хўжалигида бу кўрсаткич 1474 килограммни, «Партия XXIV съезди» шўро хўжалигида 1177 килограммни ташкил этяпти. Бу ўтган йилги даврга нисбатан 427 килограмм кам демакдир.

Шу йилнинг 15 июлигача дағал хашак жамғариш топшириғи «Партия XXIV съезди» шўро хўжалигида 47 фоизга, «Чиноз» наслчилик шўро хўжалигида 43 фоизга, Киров номли жамоа хўжалигида 22 фоизга бажарилган, холос.

Молларни соғлом сақлаш чора-тадбирлари кўрилмаганлиги, етарли назорат ўрнатилмаганлиги сабабли шу йилнинг ўзида ўртача тирик вазни 110 килограммдан кам бўлган 364 бош қорамол мажбуран сўйиб юборилди. Бундан «Чиноз» шўро хўжалиги 34 минг сўм, «Партия XXIV съезди» шўро хўжалиги 22,7 минг сўм ва Киров номли жамоа хўжалиги 25,6 минг сўм зарар кўрди.

Рақамлардан кўриниб турибдики, ушбу хўжаликларнинг раҳбарлари чорвачиликни ривожлантириш билан етарли шуғулланмаяптилар. Мутахассислар ишламай қўйишган.

Шунингдек район хўжаликларидаги сут-товар фермалари етарли ветеринар-санитария жиҳозлари ва ускуналари билан таъминланмаган.

Қарс икки қўлдан. Аввало ишни яхши ташкил этиш керак. Чорвадорлар илтимоси ҳам инобатга олинсин. Ана шунда чорвачиликда туб ўзгаришлар бўлишига ишончимиз комил.

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Душанба, 26

● УзТВ I

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Хазина». Мультфильм.
18.20 Болалар учун концерт.
19.00 «ҚАТОРДА НОРИНГ БЎЛСА...». Тадбиркор қариялар ҳақида.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 НАВОИЙ МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР. Несипбек Аитов, Барот Бойқобилов.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 Тижорат хабарлари.
21.20 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «ЧАРХПАЛАК» ёки «БАХТИНГДАН КЎР». 6-кўрсатув.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.05 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ» (такрор.).
19.05 «МЕҲР-ОҚИБАТЛИ БЎЛАЙЛИК!». Давра суҳбати.
19.40 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларидан.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «Спринт».
21.30 Кичик концерт.
21.45 «БЕРИНГ ВА УНИНГ ДЎСТЛАРИ ҲАҚИДА ҚИССА». Бадиий фильм («Мосфильм»).

● МТ I

6.00 «ТОНГ».
8.30 «СОВУҚ УЙ». Саккиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси (Буюк Британия телевидениеси). 5-серия.
9.25 «Янги авлод танлайди».
10.40 «Флейта». Замонавий мактаб муаммолари ҳақида телефильм (Новосибирск).
11.10 Ф. Красиловский куйлайди.
11.30 ТСН.
11.45 «МУЛОҚОТ». Иқтисодий шарҳ.
12.00 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Афсунгар Тотоккерот» (Индонезия).
12.05 Футбол шарҳи.
12.35 «ИНСОНИЯТ ОНАСИ». Телефильм премьераси. Минск болалар уйидан ўн икки болани асраб олган М. Сагайдарова ҳақида (Минск).
13.05 Мультфильмлар.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «РАИСНИНГ ТУНИ». Телевизион бадиий фильм (Свердловск киностудияси).
16.00 «Сиз яратган боғ».
16.30 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.
18.00 ТСН.
18.15 «Биз ва иқтисодиёт».
19.00 Футбол шарҳи.
19.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «БОШҚА БИРОР КИШИ МЕНГА БУНЧАЛИК БАХТ АТО ҚИЛМАГАН БЎЛАРДИ». А. Г. Достоевская хотиралари асосида фильм-концерт.
22.15 «Пенза —менга илҳом манбаи...». Телефильм премьераси (Самара).
22.35 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
22.55 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.
23.25 Й. Гайдн. Ре минор мессаси.
00.15 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 5-серия.

Сешанба, 27

СОВЕТ КИНОСИ КУНИ

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 Такрорий фильмлар экрани. «МАШИНА ОЙНАСИДАГИ ШАЙТОНВАЧЧА». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).
10.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «ТЕЛЕЖАРИДА».

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Ўжар Мурод». Мультфильм.
18.20 «Дала юмушлари».
18.50 «Ёшлик оқшоми».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «Насиба». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «Спортлото».
21.15 Ўзбек классик куйларидан концерт.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «КИНО... КИНО... КИНО...». Совет киноси кунига бағишланади.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.05 «МИРИШКОРЛАР».
18.45 «Ҳамма гап шляпада». Мультфильм.
19.00 «ЛАҲЗА». Хабарлар.
19.10 «Шаҳар юмушлари».
19.30 «Шаҳризоданинг саволлари».
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 Спорт кинопанорамаси.
22.10 «Кадрда ва кадр ортидан».

● МТ I

6.00 «ТОНГ».
8.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
9.25 «БОШҚА БИРОР КИШИ МЕНГА БУНЧАЛИК БАХТ АТО ҚИЛМАГАН БЎЛАРДИ». А. Г. Достоевская хотиралари асосида фильм-концерт.
10.30 БОЛАЛАР СОАТИ (француз тили дарси билан).
11.30 ТСН.
11.45 Долзарб репортаж.
12.00 «МАППЕТ-ШОУ». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт. 21 ва 22-сериялар.

* * *

13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «МАСХАРАБОЗНИ КУЛДИРИНГ». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (А. Довженко номли киностудия).
15.50 «ҚИЗИҚУВЧИЛАР ОЛАМИ».
16.05 Халқ хори ижро этади.
16.15 Болалар учун фильм. «КАПИТАН НЕМО». 1-серия (Одесса киностудияси).
17.30 «АЛИФБО РАСМЛАРДА». Телефильм премьераси (Давлат телерадиоси ва «Панорама» студияси).
18.00 ТСН.
18.15 «ПРАВДА КЎЧАСИ».
19.00 «Полиция эртаги», «Фимка». Мультфильмлар премьераси.
19.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «КИНОПАНОРАМА».
22.25 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
22.40 МТ экранида биринчи марта. «АБЛАҲ». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).
00.15 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.
00.45 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.

Чоршанба, 28

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ЮЛЬКА». Бадиий фильм (Киев киностудияси).
10.00 Сайёра Қозиева куйлайди.

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Сеҳрли сандиқ». Мультфильм.
18.20 Ўқитувчиларнинг анъанавий Август кенгашида.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «Шеърият дафтаридан».
20.00 САНЪАТ ОЛАМИ. Маҳмуд Мамажонов.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 ЎЗБЕКИСТОН БАСТАКОРЛАРИ. Жумҳуриятда хизмат кўрсатган санъат арбоби Мардон Насимов. Видеофильм премьераси.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «ЧИНОР ОСТИДАГИ ДУЭЛЬ». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.05 «Ёз кундалиги».
19.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
19.10 «Спринт».
19.30 «Суҳбатга таклиф этамиз».
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «Менинг шаҳрим».
21.40 «Ўтмиш хотиралари». Ф. Сулаймонова ҳикоя қилади.
22.10 «Гитара оҳанглари».

● МТ I

6.00 «ТОНГ».
8.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
9.25 «ВАТАНГА ТАЪЗИМ ЭТ...». Россиянинг Тургенев қадамжолари бўйлаб.
10.30 «БОЛАЛАР МУСИҚИЙ КЛУБИ».
11.15 «Чемпионлар билан биргаликда».
11.30 ТСН.
11.45 Долзарб репортаж.
12.00 «КИНОПАНОРАМА».

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «МАСХАРАБОЗНИ КУЛДИРИНГ». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.55 «ҚИЗИҚУВЧИЛАР ОЛАМИ».
16.10 «МУСИҚИЙ ХАЗИНА».
16.50 Болалар учун фильм. «КАПИТАН НЕМО». 2-серия.
18.00 ТСН.
18.15 «ПЛАНЕТА».
19.00 «Бочка». Мультфильм премьераси.
19.15 «ОЛТИН ЖУНЛИ ҚЎЙ ТЕРИСИ». Қора Денгиз ва Ўрта Ер денгизи ҳавзасидаги мамлакатлар халқларининг халқаро фольклор ва этнография фестиваль-ўйини.
19.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 Барток номли камер оркестрининг концерти (Германия телевидениеси).
21.40 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
21.55 Футбол. Европа чемпионатининг саралаш матчи. НОРВЕГИЯ — СССР ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ. Норвегиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.40) — Жаҳон гимнастрадаси. Голландиядан кўрсатилади.
23.45 «ВАТАНГА ТАЪЗИМ ЭТ...». Россиянинг Тургенев қадамжолари бўйлаб.
00.50 «РАҚСГА ТУШИШНИ ХОҲЛАЙМАН». В. Васильев саҳналаштирган бир саҳнали балет.
01.45 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.

Пайшанба, 29

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «БУ РАЗВЕДКАДА БЎЛГАН ЭДИ». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Хуш келибсиз!». Мультфильм.
18.20 Қўқон шаҳри «Сайёра» гуруҳи концерти.
18.45 «Оқ дарё лавҳалари». Телеочерк.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 Жумҳурият кўзи ожизлар жамиятига қарашли «Дил куйласин» мақомчилар дастасининг концерти.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «НАВОИЙХОНЛИК».
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «ЭСПЕРАНСА». Бадиий фильм (СССР—Мексика). 1-серия.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.05 «Уолт Дисней таништиради...» туркумидан мультфильмлар тўплами.
19.00 «ПУЛЬС». Хабарлар.
19.10 «Оқ йўл!».
19.50 «ЖАЙРОНЛАР ЎЛКАСИ». Телефильм.
20.00 «Қойил». А. Глизин куйлайди.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «Бу оқшомда».

● МТ I

6.00 «ТОНГ».
8.30 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
9.25 Футбол. Европа чемпионатининг саралаш матчи. НОРВЕГИЯ — СССР ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ. 2-тайм. Норвегиядан кўрсатилади.
10.15 «Тўс-тўполон». Мультфильм.
10.30 БОЛАЛАР СОАТИ (инглиз тили дарси билан).
11.30 ТСН.
11.45 ИИВ МАЪЛУМОТЛАРИГА КЎРА...
12.00 «МАППЕТ-ШОУ». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт. 23 ва 24-сериялар.
13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «ЎЗ ОЛДИНГДА». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Союзтелефильм»).
15.55 «ҚИЗИҚУВЧИЛАР ОЛАМИ».
16.10 Болалар учун фильм. «КАПИТАН НЕМО». 3-серия.
17.15 «Звони русские» ансамблининг концерти.
17.30 «МОВИЙ РАНГ ТАСВИРИДА...». Телефильм премьераси (Давлат телерадиоси ва «Панорама» студияси).
18.00 ТСН.
18.15 «..16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
19.00 Эстрада концерти.
19.20 ИИВ МАЪЛУМОТЛАРИГА КЎРА...
19.35 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 Смоленскда бўлиб ўтган славян ёзуви байрами ҳақида публицистик-хроникал ҳужжатли фильм премьераси.
22.35 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
22.50 Эстрада театри: Валентина Толкунова. «АЁЛ МОНОЛОГИ».
23.50 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.
00.20 «СОВУҚ УЙ». Телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.

Жума, 30

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «ҚАДРДОНЛАР КЎЧАСИ». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
9.00 «СИРЛИ ҲАРФЛАР ОРОЛИ». Жумҳурият Қўғирчоқ театрининг спектакли.
9.55 «ЙИГИТ ҲАМИША ЙИГИТ». Бадиий фильм («Туркманфильм»).

* * *

18.00 ЯНГИЛИКЛАР.
18.10 «Арқон». Мультфильм.
18.25 «ЗАМИН САХОВАТИ».
18.55 ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ. «Тўй маросимлари». 2-кўрсатув.
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «Куз лавҳалари». Телефильм.
20.00 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «НАВОИЙ ГУЛШАНИ».
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «Қалбим наволари». Шоҳсанам Қиличева.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «ЭСПЕРАНСА». Бадиий фильм. 2-серия.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

17.20 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

6.00 «ТОНГ».
8.30 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадиий фильм премьераси («Лентелефильм»).
9.45 Москва Давлат филармонияси академик оркестрининг концерти.
10.25 «Марҳабо». Мультфильм.
10.45 «...16 ЁШГАЧА ВА УНДАН КАТТАЛАР».
11.30 ТСН.
11.45 «ИННОВАЦИЯ. МАРКЕТИНГ. НАТИЖА».

* * *

14.30 ТСН.
14.40 «ЎЗ ОЛДИНГДА». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.50 «АГАР СИЗ...».
16.35 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «ОЛТИН КАЛИТЧА». Бадиий фильм («Мосфильм», 1939 й.).
18.05 ТСН.
18.15 Концерт.
18.30 «ИНСОН ВА ҚОНУН».
19.15 «ЭЛИЗАБЕТНИ КУТИБ». Телевизион бадиий фильм премьераси.
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони», «Қишлоқ ўқитувчиси», «Эльдорадо», «Рок террорга қарши».
00.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.30 Париж — Москва — Пекин автораллиси.
01.00 «ЎҒИРЛИК». Телевизион бадиий фильм. Ж. Лондон ҳикояси асосида. 1-серия («Союзтелефильм»).

Шанба, 31

● УзТВ I

8.00 «АССАЛОМУ АЛАЙКУМ».

*

9.00 «АХБОРОТ».
9.25 «ПЕТЬКАНИ КЎРГАНЛАР БОРМИ?». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
10.35 «Ўзбекистон спорти».
11.10 «Оналар мактаби».
11.40 «ДЎСТЛИК» студияси кўрсатади. «Анҳор» қаҳвахонасига таклиф этамиз.
12.20 «Қизил Ярим ой шуъласи».
12.50 «ДЕҲҚОН ВА ЗАМИН».

* * *

18.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «ПАХТАКОР» — МАСК. «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 Ўсмирлар учун. «ТЕНГДОШЛАР».
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 Санъат усталари ижросида концерт.
22.00 «АХБОРОТ».
22.30 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «САБЪАИ САЙЁР» асари ҳақида кўрсатув.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

Ўзбекистон телевидениесининг «ДЎСТЛИК» видеоканали

9.00 «Кашфиётлар оламида».
10.00 «Безнен мирас». Р. Сингатулин куйлайди.
11.20 Скрипка куйларидан концерт.

* * *

18.05 АШХОБОД КЎРСАТАДИ.

● МТ I

6.00 Дилрабо концерт. Ю. Гуров раҳбарлигидаги камер оркестри сизлар учун куйлар чалиб беради.
6.20 «Чала қолдирилган дарслар мамлакатида», «Филиппок», «Вася Буслик ва унинг дўстлари». Мультфильмлар.
7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 ТСН.
8.15 «СИЗ ЯРАТГАН БОҒ».
8.45 Болалар учун фильм. «МЕН — ҚАРИНДОШИНГИЗ БЎЛАМАН» («Қозоқфильм»).
9.50 «Бурда моден» таклиф этади...».
10.20 «ТОНГ ЮЛДУЗИ».
11.20 Режиссёр М. Захаров фильмлари. «СЕВГИ ФОРМУЛАСИ» («Мосфильм»).
12.50 «ЁДИМДАДИР АЖИБ ДАМ ҲАЛИ...». Фильм-концерт (Ленинград).
13.40 «ҚИЗИҚУВЧИЛАР ОЛАМИ».
13.55 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Француз эртаги.
14.00 «СЕВГИ ҚИССАСИ». Киноконцерт.
14.30 ТСН.
14.45 МТнинг олтин хазинасидан. А. Н. Островский. «СЕРДАРОМАД ЖОЙ». ССР Иттифоқи Давлат академик Малий театрининг фильм-спектакли.
17.20 Халқ куйлари.
17.30 «ХАЛҚАРО ПАНОРАМА».
18.15 МТ экранида биринчи марта. «ҚЎҒИРЧОҚ». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар («Мосфильм»).
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «Сос», «Диссонанс», «Венера», «Ўз ўзини назорат қилиш». Катталар учун мультфильмлар.
21.25 СССР Давлат телерадиосининг квартети чалади.
21.40 «ЕВРОПА ПЛЮС».
22.40 «ЎҒИРЛИК». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
23.55 Хоккей. Канада кубоги. СССР — ЧСФР ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ. Канададан олиб кўрсатилади.
02.25 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.

Якшанба, 1

БИЛИМЛАР КУНИ

●

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КУНИ

● УзТВ I

8.00 «АХБОРОТ» (такрор.).

*

8.30 «Биргаликда куйлаймиз».
9.00 «БАҲОСИЗ ДАРС». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.10 «Чорраҳа».
10.40 «ИЛМГОҲЛАР ЧОРЛАЙДИ». Янги ўқув йилига бағишланган кўрсатув.
13.00 Ёш мақом ижрочилари I минтақа танлови ғолибларининг концерти.

* * *

18.00 «КИЧКИНТОЙ» студияси кўрсатади. «Табиат алифбоси».
18.50 «Мультипанорама».
19.30 «АХБОРОТ» (рус тилида).
19.50 «Дилкаш дуторим». Ўзбекистон халқ артисти Ориф Қосимов.
20.30 Москва. «ВРЕМЯ».
21.10 «ЯКШАНБА ОҚШОМИДА». Мусиқий кўрсатув.
22.00 «АХБОРОТ».
22.25 «ДЎСТ». Бадиий фильм. («Мосфильм»).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

Ўзбекистон телевидениесининг «ДЎСТЛИК» видеоканали

9.00 «Чин-сен». Корейс тилида кўрсатув.
9.40 Озарбайжон муғом театри.
11.05 «Умид». Уйғур тилида кўрсатув.
12.05 Мусиқий лавҳалар.

* * *

17.35 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● МТ I

7.30 Ритмик гимнастика.
8.00 ТСН.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «ЭРТА САҲАРЛАБ».
9.15 «Алдар Кўса». Мультфильм.
9.30 «ВАТАН ХИЗМАТИДА».
10.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
11.00 «ҲАЙВОНОТ ОЛАМИДА».
12.30 «ЗДОРОВЬЕ».
13.00 «ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ».
14.00 ТСН.
14.15 «Рок—сабоқ».
15.15 Хоккей. Канада кубоги. СССР — ЧСФР ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ. Канададан кўрсатилади.
17.45 Ренцо Арборе ва Херри Коник билан ўтган қойилмақом кеча. Италиядан кўрсатилади.
18.25 «УОЛТ ДИСНЕЙ ТАНИШТИРАДИ...».
19.15 «УЧОВИГА БИР АЁЛ». Телевизион бадиий фильм премьераси (Германия).
20.30 «ВРЕМЯ».
21.10 «Джаз портрети».
21.50 Енгил атлетика. Жаҳон чемпионати. Япониядан кўрсатилади.
22.40 «МАРИНА ЦВЕТАЕВАНИНГ ВАФОТИ». Телефильм.
23.40 Г. Лукьянов раҳбарлигидаги «Каданс» ансамбли чалади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИЗИЛ ЯРИМОЙ ЖАМИЯТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МЕҲР ШАФҚАТ ТИББИЁТ ҲАМШИРАЛАРИ ТАЙЁРЛАШ КУРСЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИЗИЛ ЯРИМОЙ ЖАМИЯТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ТОМОНИДАН ЖУМҲУРИЯТ ЎРТА ПОҒОНАДАГИ ТИББИЁТ ХОДИМЛАРИ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ТАШКИЛ ЭТИЛГАН БИР ЙИЛЛИК МЕҲР-ШАФҚАТ ТИББИЁТ ҲАМШИРАЛАРИ ТАЙЁРЛАШ КЕЧКИ КУРСЛАРИ 1990 ЙИЛДАН БОШЛАБ ФАОЛИЯТ КЎРСАТИБ КЕЛМОҚДА.

Машғулотлар малакали педагоглар томонидан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон ССР Қизил Яримой Жамиятининг ўқув услубият марказлари ишлаб чиққан ва тасдиқлаган махсус дастур асосида олиб борилади. Амалий машғулотлар шаҳар клиник касалхоналарида ўтказилади.

ЎҚИШ 15 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Машғулотлар ҳар куни шанба ва якшанбадан ташқари соат 16.00 дан бошлаб 19.30 гача ўтказилади.

Ўқишга 11-синф (ёки ўрта маълумот ҳақида дипломи бўлган) маълумотидаги 30 ёшгача бўлган Тошкент шаҳри ва вилоятида доимий яшаб турувчи қизлар қабул қилинади.

Курсларга қабул комиссияси томонидан суҳбат ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

Бутун таълим курси учун ҳар бир тингловчи олдиндан 500 сўм тўлайди.

Курсларни тамомлаб давлат имтиҳонларини муваффақиятли топширганларга Қизил Яримой жамияти меҳр-шафқат хизмати соҳасида ва соғлиқни сақлаш вазирлигининг баъзи даволаш-муолажа муассасаларида ишлаш ҳуқуқини берувчи «Меҳр-шафқат тиббиёт ҳамшираси» ихтисоси берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: етуклик аттестати, (ёки ўрта маълумот ҳақидаги диплом), тиббий маълумотнома, таржимаи ҳол, яшаш жойидан маълумотнома, тўрт дона сурат.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9 дан 16.00 гача 522-хонада қабул қилинади.

Манзилгоҳ: Тошкент шаҳри Сулаймонова кўчаси, 33-уй. 5-қават. Метронинг «В. И. Ленин номли майдон станцияси».

Маълумотлар учун телефонлар: 33-65-27, 33-99-41, 32-72-60.

● «ОБУНА - 92» ●

Тошкент ҳақиқати

ҚАДРДОН РЎЗНОМАНГИЗГА ЁЗИЛИШНИ УНУТМАНГ!

1992 йил учун рўзнома ва ойномаларга обуна мавсуми бошланди. Бошқа нашрлар қатори «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига ҳам 1 августдан бошлаб барча алоқа бўлимларида обуна қабул қилинмоқда.

«Тошкент ҳақиқати»нинг бир йиллик обуна баҳоси —25 сўм 68 тийин, ярим йилга 12 сўм 84 тийин, уч ойга эса 6 сўм 42 тийин.

Ҳурматли муштарийлар! Фурсат ғаниматлигида ўз рўзномангиз — «Тошкент ҳақиқати»га обуна бўлишга шошилинг!

БУ ТУРФА ОЛАМ

Қадимда фақат ерда эмас, фазода ҳам дуэль қилишган. Бу хилдаги дуэль дастлаб Францияда бўлган. Пик ва Гранпер деган икки киши қирол опера театрида бош ролларни ижро этувчи бир артисткага шайдо бўлишиб, бир-бирларини дуэлга чақирадилар.

Рақиблар ҳаво шарларига тушиб осмонга кўтариладилар ва 200 метр баландликка чиқишгач, милтиқдан бир-бирларига ўқ узишади. Бу олишувда Гранпер ғолиб чиққан бўлса-да, ўз севгилисининг васлига етолмайди. То у ерга тушгунча артистка учинчи бир жазмани билан қочиб қолган.

* * *

Баъзи бир чет мамлакатларда антиқа дуэллар расм бўлган. Масалан, Норвегияда дуэлга чақирувчи рақибининг юзига даҳшатли назар ташлаб, «Қани, дуэлга!» деб хитоб қилади. Рақиблар майдонга чиқиб бир-бирларини тўғри келган нарса билан савалайверадилар. Олишув то бурундан қон келгунча, тишлар синиб тушгунча давом этади.

* * *

Илгари замонларда Россияда ҳам дуэль одат тусига кириб қолган эди. Хусусан, XVIII—XIX асрларда бу бемаъни одат жуда авж олиб кетади. У вақтларда баъзан шундай дуэллар бўлардики, оқибатда битта оила, қариндош-уруғ ёки тор доирадаги жамоат бошига мусибат тушибгина қолмай, ҳатто бутун халқ, бутун мамлакат катта жудоликка учрарди.

—●—

Агар Антарктидадаги музнинг ҳаммаси эритилгудек бўлса, ундан ҳосил бўлган сув Амударёдан 500 минг йил, дунёдаги барча дарёлардан эса 800 йил давомида оқиб туришга етарди.

* * *

Ер шари атмосферасида тахминан 12700 куб километр сув бор. Бу 12 та Орол денгизи, демакдир.

* * *

Жаҳондаги энг машҳур кўллардан бири бўлган Байкалнинг узунаси 636 километр ва эни 79 километр. Голландия ва Бельгия мамлакатлари ҳудудини бирга қўшиб ҳисоблаганда ҳам бу кўлнинг майдонидан кичиклик қилади. Ер шарида биронта кўл йўққи, чуқурлиги жиҳатидан унинг олдига туша олса (энг чуқур жойи 1741 метр).

Байкалда 1500 тур ҳайвон яшайди. Шуниси қизиқки, бу ҳайвонларнинг 70 фоизи дунёда мазкур кўлдан бошқа бирон жойда учратилган эмас.

* * *

Ўзбекистонда ҳар бирининг узунлиги 10 километрдан кам бўлмаган 656 дарё бор. Бу дарёлардан бир йилда ўрта ҳисобда 105 миллиард куб метр сув оқиб ўтади.

* * *

Панж Помир ва Афғонистон тоғларидан бошланадиган бешта йирик дарёни қамраб олган. Панж дарёсини, асосан музликлар сув билан таъминлайди. Чунки Помир тоғи майдонининг 11 фоизи музликлардан иборат.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ШУБҲАСИЗ, КАСБНИНГ ЁМОНИ ЙЎҚ, АЛБАТТА!

БИРОҚ КИМ БЎЛСАМ ЭКАН? «АГАР ИШЧИ БЎЛСАМ-ЧИ?»

Жуда яхши! У ҳолда Сиз бемалол Тошкент шаҳридаги

3-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

КЕЛАВЕРИНГ:

Бу ерда Сизни қизиқарли ва ноёб касбларга ўргатишади. Электр-газ пайвандчилар, саноат ускуналари ва автомобилларни таъмирловчи чилангарлар, техника назорати бўлими назоратчилари каби мутахассислар ана шу билим юртида тайёрланади.

Ушбу илм масканига тошкентликлар ҳам, бошқа шаҳарликлар ҳам қабул қилинадилар. 9-синфни битириб ўқишга келганлар 3 йил, ўрта маълумотлилар эса 10 ой ўқийдилар (ана шу ўқиш вақти узлуксиз меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади).

Билим юртини битирганлар «Ташсельмаш» база корхонасида ва Тошкент шаҳридаги корхоналарда ишлайдилар.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой бериладилар ва улар Тошкент шаҳрига қайд (прописка) қилинадилар.

11-синфни битирган ўқувчилар 110—116 сўм ҳажмида стипендия оладилар, 9-синфни битирганлар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Барча ўқувчилар ўз қизиқишлари бўйича тўгаракларда ва спорт секцияларида шуғулланишлари мумкин.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, маълумоти тўғрисидаги аттестат ёки гувоҳнома, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, турар жойидан маълумотнома.

МАНЗИЛИМИЗ: 700050, Тошкент шаҳри, Гёте кўчаси, 54-уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари билимгоҳи» бекати; 21, 49-автобусларнинг «3-ҳунар-техника билим юрти» бекати). Маълумотлар олиш учун телефонлар: 65-06-55, 65-06-54.

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— учиш аппаратларини йиғувчи чилангар;
— механика йиғув ишлари чилангари;
— кенг тармоқли станокчи;
— рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори;
— токарь;
— фрезерчи;
— электр пайвандчи;
— тикувчи-мотористка.

ЎҚИШ МУДДАТИ:

СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДАН ҚАЙТГАНЛАР УЧУН —6 ой (бошқа шаҳарликлар учун ётоқхона бор).

11-СИНФНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН — 10 ой.

Ойига 115 сўм стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикасидан тушган иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

ЎҚИШ ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

9-синфни битириб, 1—2 йиллик гуруҳларга қабул қилинганлар, битиргандан сўнг касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

ХОҲЛОВЧИЛАР БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДАГИ КЕЧКИ МАКТАБДА ҲАМ ЎҚИШЛАРИ МУМКИН.

3 йиллик гуруҳларга қабул қилинганлар тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ёшларга узлуксиз техникавий маълумот бериш мақсадида билим юрти Тошкент машинасозлик институти-экспериментал ўқув илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибига кирган. Умумий ўқиш муддати 7 йил бўлиб, биринчи поғонасида ўқиш 2 йил давомида билим юртида ўтади.

Кирувчилар математика (оғзаки), она тилидан (ёзма) имтиҳон топширадилар.

Битиргандан сўнг тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

Ўқишни муваффақиятли тугатганлар Тошкент машинасозлик институти ёки авиация техникумида ўқишни давом эттирадилар.

9-синфни битириб, билим юртининг барча туридаги гуруҳларига қабул қилинган ҳамма ўқувчилар бепул кийим-бош ва иссиқ овқат билан таъминланадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА КИРАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

ЎҚУВЧИЛАР ЎҚИШ ДАВРИДА ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ИШЧИ ХИЗМАТЧИЛАР УЧУН ЖОРИЙ ЭТИЛГАН ИМТИЁЗЛАРДАН ҲАМ ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Ўқишни тугатгандан сўнг шу корхонада иш билан таъминланадилар.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза 9-синфни тамомлаганлиги ҳақида ҳужжат ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилганлик ҳақида гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, 6 донадан 3х4, 4х5 фотосурат.

Билим юрти манзилгоҳи: 700207, Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, генерал Петров кўчаси, 331-уй (30, 119, 151, 192, 110, 42, 44-автобуслар; 6, 29-трамвайларинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати). Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ТОШКЕНТ «ОБЛРЕМБИТТЕХНИКА» КОРХОНАСИ

Қуйидаги мутахассисларни Доимий ишга

ТАКЛИФ ЭТАДИ

РЕЖА-ИҚТИСОД БЎЛИМИ БОШЛИҒИ, маоши — 385 сўм.

БОШ ҲИСОБЧИ ЎРИНБОСАРИ маоши — 360 сўм.

МОЛ-МУЛКНИ РЎЙХАТГА ОЛАДИГАН ҲИСОБЧИ маоши — 260 сўм.

Мурожаат учун бизнинг манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Луначарский кўчаси, 42-уй.

Телефонлар: 67-64-48, 67-64-46.

РАҲМ-ШАФҚАТ ҲАМШИРАЛАРИ ТАЙЁРЛАНАДИ

Ўрта маълумотли қизлар таҳсил кўраётган бу раҳмшафқат тиббиёт ҳамширалари курси эндиликда кўпчилик эътиборини ўзига тортмоқда. Тиббиёт ходимлари малакасини ошириш жумҳурият билим юрти ҳузурида очилган ушбу бир йиллик кечки курс машғулотларини олиб бориш учун малакали мутахассислар жалб этилмоқда.

Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазирлиги жумҳурият ўқув-методика маркази ҳамда жумҳурият Қизил Ярим ой жамияти томонидан тайёрланган махсус ўқув дастурида бўлажак ҳамшираларга энг зарур билим, амалий кўникмалар бериш кўзда тутилган. Шунингдек, ҳамширалик ихтисослигининг ўзига хос муҳим томонлари ҳам пухта ўзлаштирилади.

Янги ўқув йилида курснинг ўқув фаолияти кенгайиб, назарий билимлар билан бирга амалий машғулотларга эътибор кучайтирилади. Шаҳримизда қатор клиник касалхоналарда уюштириладиган амалий машғулотлар орқали тингловчиларда ҳамширaликка бўлган кўникма янада оширилади.

ТАБИАТНИНГ ЎЗИ ТАБИБ

— РЎЗНОМАНГИЗНИНГ шанба сонларида табиий набототлару резаворлар, сабзавотлар, мевалар хусусида бериб борилаётган материаллар кўпчиликни жуда қизиқтирмоқда. Айрим ихлосмандларнинг бу мақолаларни кесиб олиб, альбом шаклига келтираётганликларининг гувоҳи бўлдим. Шахсан доришунос сифатида мен ҳам рўзнома муҳарририятининг бу хайрли ишини маъқуллайман, — деди Убайдулла Пўлатов.

— Рўзнома ҳақидаги фикрингиз учун раҳмат. Мана, сиз ҳам, ҳали ўзингиз айтганингиздек, доришуноссиз. Бир неча йиллардан буён шу соҳада ишлаб келаяпсиз. Боз устига тоққа яқин муҳитда ўсгансиз. Ёшлигингиздан то шу кунгача табиат билан мулоқотда бўласиз. У билан яхшигина «тиллашишингизни» биламан.

— Жуда мақтаб юбордингиз...

— Мақтасак-мақтамасак, бу чин гап. Келинг, бугун сиз билан бир ёзилиб суҳбатлашайлик. Табиий набототлар ичида қайси бирига иқлосингиз баланд?

— Тоғрайҳонга.

— Нега?

ТОҒРАЙҲОН

— БУНИНГ боиси шундаки, тоғрайҳон ажойиб бир мўъжизакор ўсимликдир. Уни август ойларида ўриб олиб, қишга ғамлаб қўйиш мумкин.

— У ҳақда тушунча берсангиз?

— Тоғрайҳон Тошкент, Жиззах, Фарғона, Сурхондарё, Андижон сингари вилоятлардаги тоғли минтақаларда ўсади. У аҳоли орасида ошкўк ва зиравор сифатидагина эмас, балки, шифобахш неъмат сифатида ҳам машҳур. Унинг таркибида эфир мойи, танид, каротин моддалари, С витамини, турли ошловчи ишқорлар, доривор унсурлар борлиги бунинг боисидир. Менинг раҳматли отам бу набототни шамоллашга қарши кўп ишлатар эдилар. Меъда-ичак фаолияти сустлашганда, дармонсизликда ҳам уни тавсия этардилар. Унинг дамламаси билан бош ювилса, бош оғриғини қолдиради, дер эдилар. Булардан ташқари доришунос сифатида аниқ биламанки, тоғрайҳоннинг дамламаси йўтал, нафас қисиш, ўпка касалликларида ҳам ижобий натижа беради. Унинг узум сиркаси билан аралашмаси кўнгил айнаш ва қайт қилишда фойда қилади.

— Яна?

— Яна таомни яхши ҳазм қилдиради, пешоб, елни обдон ҳайдайди, балғам кўчиради, гижжани туширади.

— Дамламани тайёрлаш усули қандай?

— Икки чой қошиқда тоғрайҳон кукуни олинади, 400 грамм қайнаган сувда дамланади. Докада сузиб, бир кеча-кундуз давомида истеъмол этилади.

— Унинг даволиги семизўтга ўхшаб кетаркан...

СЕМИЗЎТ

— ДАРҲАҚИҚАТ, тўғри айтдингиз... Семизўтни кўпчилик танийди. У экинлар орасида ўсади. Пояси этли, туксиз, тарвақайлаган. Ярим ётиб ўсади. Ранги яшил бўлади. Июнь-октябрь ойларида гуллайди ва уруғлайди.

— Унинг доривorлиги нимада?

— Унинг таркибида кўп миқдорда С витамини, қанд, алколоид, гликозид, фосфор, кальций унсурлари борлиги сабабли шифобахшдир. Абу Али ибн Сино унинг ширасини ичдан қон кетишга, қон тупуришга қарши ишлатган. Аллома шароб билан аралаштирилган семизўт бўтқаси

билан бош яраларини даволаган. Буйрак, қовиқ, жигар касалликларида унинг дамламаси истеъмол этилади. Семизўт билан баргизубнинг қўшма шарбати бавосилни даволаш учун ишлатилади.

— У ҳаммага баробарми?

— Йўқ. Қон босими бор одамлар эҳтиёт бўлгани яхши. Чунки, семизўт таркибидаги норадреналин қон томирларининг торайишига сабабчи бўлиб, қон босимини ошириши мумкин.

— Раҳмат, янаги суҳбатгача...

— Омон бўлинг!..

Суҳбатдош Р. УМАРОВ.

● *Оҳангарон район янгиликлари*

ДЕҲҚОНЛАР УЧУН

«Стройпластмасса» комбинатида тайёрланаётган полиэтилен пленкаси деҳқонлар оғирини енгил қилмоқда. У айниқса, эртаги экинлар етиштиришда жуда қўл келаяпти. Буни яхши тушунган корхона жамоаси бу йил қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига 550 тонна ана шундай пленкалар етказиб беришга аҳд қилишган эди. Ўтган даврда 359 тонна пленкалар тайёрланиб, топшириқ етти ойда 156 фоизга бажарилди.

МИЛЛИЙ АНЪАНАЛАР ҲАЁТГА

Оҳангарон шаҳридаги 3-маҳалла қўмитаси ва 2-маданият уйи ташаббуси билан миллий анъаналарни тиклашга бағишланган байрам бўлиб ўтди. Маҳалла қўмитасининг раиси Турдиали Жумабоев миллий анъаналарни тиклаш ва ривожлантириш хусусида маъруза қилди. Байрамда «олтин тўй»и нишонланаётган Маъруфали бобо ва Зулфинисо ая Ҳамидовалар ҳамда куни кеча янги оила қуришган Шуҳрат ва Маъсуда Мирзакаримоваларга бахт-саодат тиланди. Шаҳар хотин-қизлар кенгаши раиси Нурия Турсунова бозор иқтисодиёти шароитида тўйларни камчиқим, исрофгарчиликларсиз ўтказиш билан боғлиқ бўлган фикр-мулоҳазаларни ўртага ташлади. Район Кенгашининг раиси, район партия қўмитасининг биринчи котиби Соғлом Балашов ҳозирги долзарб вазифалар ҳақида сўзлаб берди.

НАВОИЙ НОМИ БИЛАН

Район ижроия қўмитаси қошидаги атамалар комиссиясининг қарори билан Куйбишев номли совхозга ўзбек халқининг улуғ шоири Алишер Навоий номи берилди. Бу қарорга ушбу хўжалик меҳнаткашлари талаб ва мулоҳазалари асос бўлди. Бундан олдин ҳам район Кенгашининг қарори билан Серго номли совхозга Собир Раҳимов номи берилган эди.

О. ХУШНАЗАРЗОДА.

ЭРТАКСЕВАРЛАРГА ТОРТИҚ

«Ўзбек халқ фантастикаси» туркумидан чоп этилаётган китоблар эртаксеварларга ғоят манзур бўлмоқда. Бу туркумдан дастлаб чиқарилган «Оймомода аждаҳо», «Қора дев», «Ёнар гилам» тўпламлари қўлдан-қўлга ўтиб, севиб мутолаа қилинди.

«Само тулпори», «Гулиқаҳқаҳ» нашрлари ҳам китобхонлар жавонларидан муносиб ўрин олди. Ана шу асарлар туркумини «Камалак» (собиқ «Ёш гвардия») нашриёти йўлга қўйган эди.

Нашриёт яқинда ўз мухлисларини яна бир қизиқарли тўплам билан хушнуд этди. «Сеҳрли қиз» деб аталган мазкур китоб таниқли адабиётшунос олим М. Муродов ҳамда фантаст ёзувчи Х. Шайхов томонидан ижодий ҳамкорликда босмага тайёрланди.

С. ОДИЛОВА

ЎЗГАНИНГ БАХТИ

— ЛИРИК ҚАТРАЛАР —

«Кўнгил йиғлайдию кўзларда нам йўқ!»
«Алишер Навоий» драмасидан.

ТЕЛЕФОН устма-уст жиринглай бошлади.

— Лаббай, эшитаман, — дедим.

— Ассалом алайкўм...

Сен узоқ гапирдинг. Қайта-қайта ҳол-аҳвол сўрадинг. Тўйга таклифнома бермоқчи бўлганингни, бироқ хизмат сафарига кетганим боис, мени топа олмаганингни такрор-такрор айтиб, узрхоҳлик ҳам қилдинг, чамамда.

Мени хаёл чулғади. Сен билан қирғоқ бўйлаб юрганларимиз, ширин-ширин орзулар ҳақида энтикиб-энтикиб сўзлашганларимиз, юлдузли осмонга тикилганча узоқ вақт жим турганларимиз хаёлимдан ўтди.

— Нега индамайсиз? — Бу савол мени ҳушимга келтирди. Гўёки ширин туш кўраяпману кимдир устимдан муздек сув қуйиб юборди. Бироз гап топа олмай турдим. Сен ҳам, мен ҳам жим қолдик. Ҳа, шу лаҳзада «Хайр» дейишга, телефон дастагини қўйишга сенда ҳам, менда ҳам ё куч, ёки журъат топилмасди. Соатнинг чиқиллаши, юрагимнинг тепиши шундоққина эшитилиб турарди менга. О, қайга йўқолди менинг сўз бойлигим, бир лаҳзада сўзларни марвариддек тизиб ташлайдиган забоним?

— Нега индамайсиз? — яна такрорладинг саволни. Бу гал оҳиста, аммо қандайдир синиқ овозда сўрадинг.

— Индаганда нима дейин?

— Нимани бўлса ҳам гапиринг.

— Хўп, соғ бўлинг, хайр.

Сен бироз жим қолдинг-у:

— Ха-айр, — дединг.

Телефон дастагини сендан олдинроқ қўйишга улгурдим...

Юрак-юрагимдан нимадир тўлиб кела бошлади. Йўқ, кўз ёши эмас. Бармоқларим титраганча қаламни изладилар. Қоғоз титрамоқда, қалам титраяпти, юрагимдан титроқ келмоқда. Ниҳоят бу титроқлар қоғозга тўкилди:

Сендан айрилганим туш бўлсин дея
Тангрига туну кун илтижо қилдим.
Ер яна бағримга бош қўйсин дея
Саждага бош урдим, зор-нидо
қилдим.

Эвоҳки, ўтинчлар барчаси абас,
Илтижо, нолишлар бўлмади нажот.
Армонга дўнди-ю бир ўтли ҳавас,
Меҳробга кўмилди илк севги, ҳайҳот!
Сен эса... Сен эса ҳамон ўшандоқ —
Ҳамон пойингдадир гўзаллик тахти.
Ҳамон бир бахт бўлиб турарсан
чақноқ —
Фақат... Оҳ... Энди бу —
ЎЗГАНИНГ БАХТИ.

Дилмурод САИДОВ.

ГИЛАМ ТЎҚИШ ЦЕХИ

Кейинги вақтда «кичик корхона», «ихтисослаштирилган цех», «корхона филиали» деган иборалар тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Бунинг боиси бор, албатта. Чунки бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги оғир бир шароитда одамларни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этишда бу каби мўъжаз саноат корхоналарининг тутган ўрни катта бўлмоқда.

Ғалаба районида янги очилган гилам тўқиш цехига ҳам бир неча аёл ишга қабул қилинди. Уларнинг аксарияти амалий кўникмалар ҳосил қилиш мақсадида Хива гилам тўқиш фабрикасида бўлиб, моҳир гиламдўзлардан тажриба орттириб қайтдилар.

Цехни зарур дастгоҳлар билан жиҳозлаш мақсадида маҳаллий шароит имкониятлари ишга солинди. Металл цехида тайёрлаб берилган дастгоҳлар мунтазам ишлаб турибди.

А. АКБАРОВ.

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» жамоа хўжалигининг маъмурияти, партия, касаба уюшма ташкилотлари жамоа хўжалиги ҳисобчиси Тоир МАНСУРОВнинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 21.00.